

7. časť

Prvé prenasledovanie v dejinách

RUŽOVÁ VÍZIA...

Na začiatku to vyzerá optimisticky:

⁴⁴ Všetci, čo uverili, boli pospolu a všetko mali spoločné. ⁴⁵ Predávali pozemky a majetky a rozdeľovali ich všetkým, podľa toho, ako kto potreboval. ⁴⁶ Deň čo deň svorne zotrúvali v chráme, po domoch lámali chlieb a s radosťou a úprimným srdcom požívali pokrm. ⁴⁷ Chválili Boha a boli milí všetkému ľudu. A Pán každý deň rozmnožoval tých, čo mali byť spasení.

(Act 2:44-47 SSV)

Potom prichádza prvý... ešte len „problém“

Kým hovorili k ľudu, prepadli ich kňazi, veliteľ chrámovej stráže a saduceji ² a zazlievali im, že učia ľud a ohlasujú zmŕtvychvstanie v Ježišovi. ³ Položili na nich ruky a do rána ich dali do väzenia, lebo už bol večer.

⁵ Na druhý deň sa v Jeruzaleme zhromaždili poprední muži, starší a zákonníci, ⁶ veľkňazi Annáš a Kajfáš, Ján a Alexander a všetci, čo boli z veľkňazského rodu, ⁷ postavili ich do stredu a pýtali sa: "Akou mocou alebo v mene koho ste to urobili?"

¹⁴ A keď videli, že uzdravený človek stojí s nimi, nemohli nič namietat'.

¹⁵ Preto im rozkázali, aby vyšli von z veľrady, a radili sa: ¹⁶ "Čo robiť s týmito ľuďmi? Všetci obyvatelia Jeruzalema vedia, že sa skrze nich stalo očividné znamenie, a nemôžeme to poprieť.

¹⁷ Ale aby sa to nešírilo ďalej medzi ľud, pohrozme im, nech už nikomu nehovoria v tomto mene." ¹⁸ **Zavolali ich teda a prikázali im, že nesmú vôbec hovoriť ani učiť v Ježišovom mene.** ¹⁹ Ale Peter a Ján im odpovedali: "Posúďte, či je správne pred Bohom vás poslúchať viac ako Boha; ²⁰ lebo my nemôžeme nehovoriť o tom, čo sme videli a počuli." ²¹ Ale oni im znova pohrozili a prepustili ich, lebo nenašli, ako ich potrestať, a to pre ľud, pretože všetci oslavovali Boha za to, čo sa stalo.

(Act 4:1-21 SSV)

Zdalo sa, akoby to tým skončilo...

¹² Rukami apoštolov sa dialo množstvo znamení a divov medzi ľuďmi. Všetci svorne zotrvali v Šalamúnovom stĺporadí. ¹³ Ale nik iný sa k nim neodvážil pripojiť, no ľud ich velebil ¹⁴ a čím ďalej, tým viac pribúdalo veriacich Pánovi; veľké množstvo mužov a žien. ¹⁵ Ešte aj na ulice vynášali chorých a kládli ich na postele a lôžka, aby aspoň Petrova tóna padla na niektorého z nich, keď tade pôjde. ¹⁶ Aj z miest okolo Jeruzalema sa zbieralo množstvo ľudu, prinášali chorých a trápených nečistými duchmi a všetci sa uzdravovali.

(Act 5:12-16 SSV)

Úchvatné!

Cirkev v Jeruzaleme nepochybne čaká žiarivú budúcnosť!

Alebo nie...?

PRVÝ VÁŽNEJŠÍ PROBLÉM...

¹⁷ Tu vystúpil veľkňaz a všetci, čo boli s ním - teda sekta saducejov -, a plní žiarlivosti ¹⁸ položili na apoštolov ruky a vrhli ich do mestského väzenia. ¹⁹ Ale Pánov anjel otvoril v noci dvere väzenia, vyviedol ich a povedal: ²⁰ "Chodte, staňte si v chráme a hlásajte ľudu všetky slová tohoto života!" ²¹ Oni počúvli, zavčas rána vošli do chrámu a učili. Keď prišiel veľkňaz a tí, čo boli s ním, zvolali veľradu a všetkých starších zo synov Izraela a poslali do väzenia, aby ich priviedli. ²² Ale keď ta sluhovia prišli, vo väzení ich nenašli.

²⁶ Veliteľ stráže hneď odišiel so sluhami a priviedol ich - ale nie násilne, lebo sa báli ľudu, aby ich neukameňoval. ²⁷ Keď ich priviedli, postavili ich pred veľradu a veľkňaz sa ich opýtal: ²⁸ "Nezakázali sme vám prísne učiť v tom mene?! A vy ste naplnili Jeruzalem svojím učením a chcete na nás uvaliť krv toho človeka." ²⁹ Peter a apoštoli odpovedali: "Boha treba viac poslúchať ako ľudí.

(Act 5:17-22. 26-29 SSV)

- Stále je to akési nerozhodné...:
  - **VEĽRADA** nevie, čo si počať... najmä po tom „úteku“ z väzenia...
  - **APOŠTOLI** zase akoby sami žili v akejsi eufórii: „Keď je Boh za nás, kto je proti nám?“
  - **ALE UŽ TERAZ VIDIEŤ, že Veľrada to len tak nenechá...** A človek nemusí byť ani prorokom, aby mu bolo jasné, že tu ešte budú nejaké problémy...

Gamaliel

- **ROZPAKY najlepšie vidieť u Gamaliela:**

³⁴ Tu vstal vo veľrade istý farizej, menom Gamaliel, učiteľ zákona, ktorého si vážil všetok ľud. Rozkázal tých ľudí vyvieť na chvíľu von ³⁵ a im povedal: "**Mužovia, Izraeliti, dobre si rozmyšľíte, čo chcete urobiť s týmito ľuďmi.**" ³⁶ Lebo prednedávnom povstal Teudas a hovoril, že on je niekým, a pridalo sa k nemu okolo štyristo mužov. No zabili ho a všetci, čo mu verili, boli rozprášení a zničení. ³⁷ Po ňom v dňoch súpisu povstal Júda Galilejský a strhol za sebou ľud. Aj on zahynul a všetci jeho stúpenci sa rozpráchli. ³⁸ Preto vám teraz hovorím: **Nechajte týchto ľudí a prepustite ich, lebo ak je tento zámer alebo toto dielo od ľudí, rozpadne sa, ³⁹ ale ak je od Boha, nebudete ich môcť rozvrátiť. Aby ste sa neocitli v boji proti Bohu!"** I súhlasili s ním. ⁴⁰ Zavolali apoštolov, dali ich zbičovať, prikázali im, že nesmú hovoriť v Ježišovom mene, a prepustili ich.

(Act 5:34-40 SSV)

- **ZBIČOVANIE – ajaj, už to začína ísť do tuhého!**

Odchádzali natešení...

⁴¹ A oni odchádzali z veľrady natešení, že boli uznaní za hodných znášať potupu pre toto meno. ⁴² A neprestávali deň čo deň učiť v chráme i po domoch a zvestovať Krista, Ježiša.

(Act 5:41-1 SSV)

Toto je pekné miesto, ktoré ukazuje úplnú zmenu postojov, hodnôt a priorít apoštolov po zoslaní Ducha Svätého:

PREDTÝM:

³⁵ Tu k nemu pristúpili Zebedejovi synovia Jakub a Ján a hovorili mu: "Učiteľ, chceme, aby si nám splnil, o čo ťa poprosíme." ³⁶ On sa ich opýtal: "Čo chcete, aby som vám urobil?" ³⁷ Oni mu povedali: "**Daj, aby sme sedeli v tvojej sláve jeden po tvojej pravici a druhý po ľavici.**"

(Mar 10:35-37 SSV)

²⁷ Vtedy mu Peter povedal: "Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať?"

(Mat 19:27 SSV)

Majster Eckhardt k tomu hovorí:

„Avšak všetchni lidé chtějí vidět Boha očima jako vidí krávu, a **chtějí milovatí Boha jako milují krávu.** Tu miluješ pro mléko a sýr a pro vlastní užitek. Tak činí všichni lidé, kteří milují Boha kvůli bohatství nebo kvůli vnitřní útěše. Nemilují Boha správně, neboť milují Boha kvůli

vlastnímu požitku. Vpravdě pravím všechno, čemu v duchu dáváš přednost, co neobsahuje Boha, ať je to sebelepší, stane se ti překážkou k nejbližší pravdě.“

TERAZ:

Teraz už je ich prioritou Ježiš. už pre nich nie je „dojnou kravou“, ale cieľom a zmyslom života.

A tento hlboký prerod sa silne odráža aj na tomto ich postoji!

PROBLÉMY, KTORÉ ZREJME NIKTO NEČAKAL...

V tých dňoch, keď počet učeníkov rástol, Helenisti začali šomrať na Hebrejov, že pri každodennom obsluhovaní zanedbávajú ich vdovy.

(Act 6:1 SSV)

- Ukazuje sa, že **OBRÁTENIE je len ZAČIATOK CESTY!**
- Apoštoli po prvý raz narážajú na to, čo dnes vyjadruje Katechizmus:

*... treba mať na zreteli, že **hriech má dvojaký následok**. Ťažký hriech nás pozbavuje spoločenstva s Bohom, a preto nás robí neschopnými večného života, ktorého pozbavenie sa volá „večný trest“ za hriech. Na druhej strane každý hriech, aj všedný, má za následok nezdravé pripútanie k stvoreniam, ktoré potrebuje očistenie či už tu na zemi, alebo po smrti, v stave nazývanom očistec. Toto očistenie oslobodzuje od takzvaného „časného trestu“ za hriech. Obidva tieto tresty sa nemajú chápať ako určitý druh pomsty, ktorou Boh postihuje zvonku, ale skôr ako tresty vyplývajúce zo samej povahy hriechu. Obrátenie, ktoré pochádza z vrúcnej lásky, môže dôjsť až k úplnému očisteniu hriešnika, takže už nezostane nijaký trest.*

(KKC 1472)

- **OBRÁTENIE** odstraňuje ten prvý následok, človek sa vracia k Bohu a znakom tohto návratu je **PRIJATIE DUCHA SVÄTÉHO**.
- **OČISTENIE** od závislostí a následkov hriechu nás ale **EŠTE LEN ČAKÁ!**

Veľmi pekne tento problém omnoho neskôr sformuluje Pavol:

*Som telesný, zapredaný hriechu. ¹⁵ Ani nechápem, čo robím, lebo **nerobím to, čo chcem, ale robím to, čo nenávidím**. ¹⁸ Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, **nesídlí dobro; lebo chciem dobro, to mi je blízko, ale robiť dobro nie**. ¹⁹ Ved' **nerobím dobro, ktoré chcem, ale robím zlo, ktoré nechcem**. ²⁰ No ak robím to, čo nechcem, už to **nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli**. ²¹ Badám teda taký zákon, že **keď chcem robiť dobro, je mi blízko zlo**. ²² Podľa vnútorného človeka s **radosťou súhlasím s Božím zákonom; ²³ ale vo svojich údoch pozorujem iný zákon, ktorý odporuje zákonu mojej mysle a robí ma zajatcom zákona hriechu, ktorý je v mojich údoch**. ²⁴ Ja nešťastný človek! Kto ma vyslobodí z tohoto tela smrti?*

Naivné riešenie?

Peter a ostatní Jedenásti sa v prvej chvíli pokúšajú tento problém riešiť ORGANIZAČNOU ZMENOU... Zdá sa, že v tejto chvíli ešte nechápu (a je to pochopiteľné, sú prví, ktorí na to narazili a ešte sa len začínajú učiť, ako funguje život s Bohom!) o čo presne vlastne ide...

² Preto Dvanásti zvolali zhromaždenie učeníkov a povedali: "Nie je správne, aby sme my zanedbávali Božie slovo a obsluhovali pri stoloch." ³ Preto si, bratia, **vyhliadnite spomedzi seba sedem osvedčených mužov, plných Ducha a múdrosti, a na túto úlohu ustanovíme ich.** ⁴ My sa budeme celkom venovať modlitbe a službe slova." ⁵ Táto reč sa páčila celému zhromaždeniu a vyvolili si Štefana, muža plného viery a Ducha Svätého, ďalej Filipa, Prochora, Nikanora, Timona, Parmenáša a Mikuláša, prozelytu z Antiochie. ⁶ Postavili ich pred apoštolov a oni sa modlili a vložili na nich ruky.

⁷ **Božie slovo sa šírilo a počet učeníkov v Jeruzaleme veľmi rástol.** Aj veľa kňazov poslušne prijalo vieru.

(Act 6:2-7 SSV)

PÁR POZNÁMOK...

- Na chvíľu sa zdá, že to funguje... Ale problém (starý človek, potreba očistenia) stále ostáva!
- Vďaka tomu ale máme zase v Cirkvi diakonov... ☺
- Vidíme znova obrad odovzdávania úradu *vkľadaním rúk*.
- A zase sa chvíľu zdá, že všetko ide nádherne: počet učeníkov rastie, dokonca aj kňazi sa obracajú... Úplná idylka!
- Podľa Claude Tresmontanta práve tento okamih bol motívom, kedy Ján začal písať svoje evanjelium, určené podľa Tresmontanta práve saducejom a teda kňazov v Chráme.

ALE DIABOL NIKDY NESPÍ!

⁸ Štefan, plný milosti a sily, robil veľké divy a znamenia medzi ľuďmi. ⁹ Tu vstali niektorí z takzvanej synagogy Libertíncov, Cyrénčanov a Alexandrijčanov a z tých, čo boli z Cilície a Ázie, a hádali sa so Štefanom. ¹⁰ Ale neboli schopní čeliť múdrosti a Duchu, ktorým hovoril. ¹¹ Podstrčili teda mužov, ktorí hovorili: "Počuli sme, že hovoril rúhavé slová proti Mojžišovi a proti Bohu." ¹² Pobúrili ľud, starších a zákonníkov, zbehli sa, zdrapli ho a zaviedli pred veľradu. ¹³ Tu postavili falošných svedkov, ktorí hovorili: "Tento človek neprestáva hovoriť

proti svätému miestu a proti Zákonu. ¹⁴ Počuli sme, ako hovoril, že Ježiš, ten Nazaretský, zborí toto miesto a zmení obyčaje, ktoré nám odovzdal Mojžiš." ¹⁵ Všetci, čo sedeli vo veľrade, uprene naňho hľadeli a videli, že jeho tvár je ako tvár anjela.

(Act 6:8-15 SSV)

Veľrada si teda nedá pokoj!

Ale v tejto chvíli akoby ešte nebol dôvod na nejaké znepokojenie:

- Veľrada už dvakrát zasahovala – a nepochodila!
- Druhý raz dokonca utrhla trapas s „prázdnyim väzením“...
- Aj teraz to vyzerá podobne:
  - Na jednej strane ŠTEFAN, plný Ducha, sily, múdrosti, ktorého tvár planie ako anjel...
  - ... a na druhej strani ÚRADNÍCI (ak tak môžeme trochu obrazne označiť zákonníkov, či farizejov s ich „účtovníckym“ chápaním náboženstva)...

Ako inak by to mohlo skončiť, než Božím víťazstvom?

Štefanova reč...

NAJPRV PREDLHÉ DEJINY NÁRODA...

² On vravel: "Bratia a otcovia, počúvajte! Boh slávy sa zjavil nášmu otcovi Abrahámovi, keď bol ešte v Mezopotámii, prv, ako býval v Charrane ... .."

(Act 7:2 SSV)

Táto reč má pár charakteristických rysov:

- **Praotcovia žiarlili na Jozefa a predali ho do Egypta. Ale Boh bol s ním** (Act 7:9 SSV)
- ²⁹ **Pre toto slovo Mojžiš ušiel a býval ako cudzinec v madiánskej krajine, kde sa mu narodili dvaja synovia.** (Act 7:29 SSV)
- ³⁵ **Tohoto Mojžiša, ktorého odmietli, keď povedali: "Kto ťa ustanovil za knieža a sudcu?!", toho Boh poslal ako knieža a vysloboditeľa s mocou anjela, čo sa mu zjavil v kríku.** (Act 7:35 SSV)
- ³⁹ **Ale naši otcovia ho nechceli poslúchať, odmietli ho a v srdciach sa im začnelo po Egypte.** ⁴⁰ Áronovi vraveli: "Urob nám bohov, ktorí pôjdu pred nami, lebo nevieme, čo sa stalo s tým Mojžišom, čo nás vyviedol z egyptskej krajiny." (Act 7:39-40 SSV)

Štefan od začiatku stavia svoju reč KONFRONTAČNE. Pomaly vykresľuje obraz Izraela ako toho, ktorý **ODPORUJE BOHU...**

A niekedy okolo Šalamúna si (možno ☺) uvedomil, že čas letí a teda nechá reč rečou a prejde k hlavnej téme:

A ZRAZU (nie až tak) PREKVAPIVÝ OBRAT...!

- Štefan prechádza do OBVINENIA:

⁵¹ Vy, tvrdošijní s neobrezaným srdcom a ušami, vy vždy odporujete Duchu Svätému; vy takisto ako vaši otcovia. ⁵² Ktorého proroka neprenasledovali vaši otcovia? Oni zabíjali tých, čo predpovedali príchod Spravodlivého, a vy ste sa teraz stali jeho zradcami a vrahmi; ⁵³ vy, čo ste prostredníctvom anjelov dostali zákon, no nezachovávali ste ho." ⁵⁴ Keď to počuli, pukali im srdcia od zlosti a zubami škrípali proti nemu. ⁵⁵ Ale on, plný Ducha Svätého, uprene sa zahľadel na nebo, uvidel Božiu slávu a Ježiša stáť po pravici Boha ⁵⁶ a povedal: "Vidím otvorené nebo a Syna človeka stáť po pravici Boha."

(Act 7:51-56 SSV)

- **Zrazu sa zo Štefana stáva SUDCA – a z Veľrady OBŽALOVANÍ!** Štefan úplne obracia role! Nebráni seba – dokonca ani nehľása Evanjelium! – ale rázne obviňuje tých, ktorí odporujú Duchu!
- **Nedivíme sa teda, že Veľrade pri tomto vývoji udalostí pukajú srdcia od jedu... ☺**

Na Štefanovi vidieť obrovské sebavedomie niekoho, kto je naplnený Božou mocou. Planie ako Eliáš kedysi, za starých čias!

Zaujímavá otázka je:

- **Bol to Duch, ktorý ho k tomu viedol?**
- **Alebo sa Štefan iba nechal uniesť vlastnou eufóriou z Božej moci?**

Podobne to neskôr uvidíme aj na Pavlovi, o ktorom čítame: „²⁸ A žil s nimi v Jeruzaleme a smelo si počínal v Pánovom mene. ²⁹ Rozprával a prel sa aj s Helenistami a oni ho chceli zabiť. ³⁰ Keď sa to dozvedeli bratia, zaviedli ho do Cézarey a poslali do Tarzu. ³¹ A Cirkev mala pokoj po celej Judei... (Act 9:28-31 SSV)“ – jemná irónia u Lukáša naznačuje, že Pavlovu horlivosť považuje skôr za prehnanú aktivitu podobnú slonovi v porceláne...

Nech už to bolo akokoľvek, zjavné sú dve veci:

- Ani prípadná eufória nič nezmenila na ušľachtilosti jeho úmyslu – a to sa počíta!
- A Duch Svätý ho aj napriek prípadnej eufórii a „unáhleniu sa“ spoľahlivo doviedol k spáse ako prvého mučeníka!

- **Je nepochybne zaujímavé porovnať tri evanjelizačné reči (staršieho a skúsenejšieho) Petra s impulzívnou rečou Štefana...**

- **A je určite zaujímavé porovnať to s rečou Pavla na Areopágu,** kde Pavol – v podobnej situácii – hovorí veľmi diplomaticky a opatrne: „*Aténčania, podľa všetkého vidím, že ste neobyčajne nábožní.* ²³ *Lebo keď som sa prechádzal a prezeral si vaše svätyne, našiel som aj oltár s nápisom: “Neznámemu bohu.” Čo teda uctieвате, hoci to nepoznáte, to vám ja zvestujem.* ²⁴ *Boh, ktorý stvoril svet a všetko, čo je v ňom, pretože je Pánom neba i zeme, nebýva v chrámoch zhotovených rukou,* ²⁵ *ani sa mu neslúži ľudskými rukami, akoby niečo potreboval, veď on dáva všetkým život, dych a všetko* ²⁶ *a z jedného urobil celé ľudské pokolenie, aby obývalo celý povrch zeme; určil im vymedzený čas a hranice ich bývania,* ²⁷ *aby hľadali Boha, ak by ho dajako nahmatali a našli, hoci od nikoho z nás nie je d’aleko.* ²⁸ *Lebo v ňom žijeme, hýbeme sa a sme, ako to aj niektorí z vašich básnikov povedali: “Veď aj jeho pokolenie sme.”* ²⁹ *Keď sme teda Božím pokolením, nemáme si myslieť, že božstvo sa podobá zlatu, striebru alebo kameňu, výtvoru ľudského umenia a dômyslu.* ³⁰ *Ale Boh prehliadol časy nevedomosti a teraz zvestuje ľuďom, aby všetci a všade robili pokánie,* ³¹ *lebo určil deň, keď bude spravodlivo súdiť zemekruh skrze muža, ktorého na to ustanovil a všetkým osvedčil tým, že ho vzkriesil z mŕtvych.* (Act 17:22-31 SSV)“ – **aj keď faktom je, že ani táto reč Pavlovi nepriniesla žiadne ovocie... Ale zase, na druhej strane, na rozdiel od Štefana ho aspoň nezlynčovali... ☺**

Krvavé vyústenie, ktoré zrejme nikto nečakal...

- Vrcholný okamih... a vzápätí nasleduje vyústenie, ktoré nikto nečakal, určite nie ani Veľrada:
- **LYNČOVANIE ŠTEFANA!**

⁵⁷ *Strašne vykriekli, zapchávali si uši a všetci sa naňho vrhli.* ⁵⁸ *Vyhnali ho za mesto a kameňovali. Svedkovia si odložili šaty k nohám mladého muža, ktorý sa volal Šavol.* ⁵⁹ *Štefana kameňovali a on sa modlil: “Pane Ježišu, prijmi môjho ducha.”* ⁶⁰ *Potom si klakol a zvolal veľkým hlasom: “Pane, nezapočítaj im tento hriech.” A len čo to povedal, zomrel.*

(Act 7:57-60 SSV)

- **Aj pre ŠTEFANA musel byť tento vývoj udalostí prekvapením...**
- **A možno tak, ako Ježiš, aj on sa pýtal: „Pane, kde si?“**
- **Nakoniec ale láska prevážila** – a on zomiera, podobne ako Ježiš, v tme, ale s vierou a plný lásky ku Kristovi!

A tak tu máme prvého mučeníka Katolíckej cirkvi!

VÝBUCH A ŠOK!

- Zrazu vidíme, že napriek úspechu ohlasovania Evanjelia – a oproti tej PEKNEJ strane Jeruzalema, ktorý učeníkov obdivoval, – ...
- ... je tu aj **TEMNÁ STRANA, plná hnevu a nenávisti.**
- **A tá teraz rozbieha veľký POGROM na kresťanov!**

Šavol schvaľoval, že ho zabili. V ten deň sa začalo veľké prenasledovanie cirkvi v Jeruzaleme

(Act 8:1 SSV)

Šok a hrôza!

Ružový sen prvej farnosti v Jeruzaleme je náhle a krvavo rozbitý.

- Spoločenstvo – doteraz idylicky „stolujúce“ a pokojne si užívajúce skúsenosť Ducha – je zrazu zo svojej idylky kruto vytrhnuté.
- **Objavuje sa strach... zdesenie... nepochybne aj otázky typu: „Kde je Boh? Prečo nezasiahol? Prečo nás neochránil? Prečo nezasiahne?“**
- **Pochmúrnu atmosféru vykresľuje Lukáš lakonicky, ale výstižne:**

² Štefana pochovali bohabojní muži a veľmi nad ním plakali. ³ Ale Šavol ničil Cirkev, vnikal do domov a odvláčil mužov i ženy a dával ich do väzenia.

(Act 8:2-3 SSV)

Útek...

... a všetci sa okrem apoštolov rozprchli po krajoch Judey a Samárie. (Act 8:1 SSV)

A v tejto situácii si aj my položíme kľúčovú otázku, ktorú si nepochybne kládli aj oni:

PREČO?

PREČO Boh nezasiahol? Neochránil? Prečo nemohli v pokoji žiť svoj život s Bohom?

Prečo toto prenasledovanie – bez náznaku Božieho zásahu?

PREČO?

No vážne: PREČO?

Podme zase pekne od zaciatku...

- **ČO JE CIEĽOM KREŠŤANSTVA?**
  - Byť ako Boh¹
- **KTO JE BOH?**
  - Boh je láska²
- **AKÁ LÁSKA?**
  - Láska kladúca svoj život za milovaného³
- **ZNAMENÁ TO, ŽE TO ISTÉ MÁME ROBIŤ AJ MY?**
  - Nepochybne ÁNO!⁴

A ako to chcete dosiahnuť?

- Aby sme sa mohli skutočne **ROZHODNÚŤ** položiť život pre Krista,...
- ... musíme túto možnosť **REÁLNE MAŤ!!!**

Kým nestojíte pre katom, je to len *teoretická* a veľmi *akademická* otázka!

Až keď Vám naozaj **IDE O ŽIVOT**, môžete toto rozhodnutie urobiť!

Veľmi dobre to vidíme na predchádzajúcom živote apoštolov:

- **V BEZPEČÍ:** „¹⁶ Tomáš, nazývaný Didymus, povedal ostatným učeníkom: "Podme aj my a umrime s ním." (Joh 11:16 SSV)“
- **A KEĎ IŠLO DO TUHÉHO:** „⁵⁰ Vtedy ho všetci opustili a rozutekali sa. (Mar 14:50 SSV)“

Nie je to skúška, ale príležitosť!

Niekedy na podobné situácie hľadáme, ako na skúšku, ktorou nás Boh skúša. Nie je to úplne presné.

---

¹ Ale ja vám hovorím: Milujte svojich nepriateľov a modlite sa za tých, čo vás prenasledujú, ⁴⁵ aby ste boli synmi svojho Otca, ktorý je na nebesiach. Ved' on dáva slnku vychádzať nad zlých i dobrých a posiela dážď na spravodlivých i nespravodlivých. ⁴⁶ Lebo ak milujete tých, ktorí vás milujú, akú odmenu môžete čakať? Vari to nerobia aj mýtnici? ⁴⁷ A ak pozdravujete iba svojich bratov, čo zvláštne robíte? Nerobia to aj pohania? ⁴⁸ Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mat 5:44-48 SSV)

² Kto nemiluje, nepoznal Boha, lebo Boh je láska. (1Jo 4:8 SSV)

³ Nik nemá väčšiu lásku ako ten, kto položí svoj život za svojich priateľov. ¹⁴ Vy ste moji priatelia, ak robíte, čo vám prikazujem. (Joh 15:13-14 SSV)

⁴ Lebo kto by si chcel život zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život pre mňa, nájde ho. (Mat 16:25 SSV)

Boh nepotrebuje skúšať človeka, či v ňom je láska na smrť, alebo nie je.

Vec je v niečom inom:

- **Láska je ROZHODNUTIE.** Je to úkon rozumu a vôle.
- Kým nám nejde O ŽIVOT, nemôžeme objektívne urobiť rozhodnutie ZOMRIEŤ PRE KRISTA.
- Takže až tam, **AŽ V TOM OKAMIHU, konečne sa môžeme rozhodnúť, či sa k takejto láske rozhodneme – alebo nie!**
  - Ale dovtedy v nás ešte táto láska nebola – lebo sme sa ešte nemali príležitosť pre ňu rozhodnúť!

SLOVAMI IGNÁCA ANTIOCHIJSKÉHO

"Odpusťte mi, bratia: nebráňte mi žiť: nechcete moju smrť... dovoľte mi dosiahnuť čisté svetlo; ak sa tam dostanem, stanem sa človekom. Dovoľte mi, aby som napodobnil umučenie môjho Boha."

(Sv. Ignác Antiochijský, 107 po Kr.)

- Ignác veľmi dobre chápe, že **jeho mučeníctvo v Ríme nie je len nejaká skúška, ktorá by iba potvrdila niečo, čo v ňom už dávno je,...**
- ... ale je to **SKUTOČNÁ ŠANCA tento stav – ktorý v ňom ešte nie je – dosiahnuť** a „stať sa tak človekom“ v plnom význame tohto slova!

POSTOJ APOŠTOLOV...

- Apoštoli už raz zutekali... ☺
- Teraz – na rozdiel od ostatných – trochu lepšie chápú, o čo ide.
- A preto sa rozhodnú ostať v meste, aj keď im ide o život...

Božia stratégia v tomto boji

- VÍŤAZSTVO = SPÁSA.
- SPÁSA = ZBOŽŠTENIE
- ZBOŽŠTENIE = BYŤ AKO BOH
- BYŤ AKO BOH = POLOŽIŤ ŽIVOT Z LÁSKY K BOHU.

Víťazstvom teda nie je záchrana pred smrťou, ale dobrá a ušľachtilá mučenícka smrť!

- Preto **Ježiš** hovorí: „*Neodporujte zlému*. (Mat 5:39 SSV)“ Víťazstvom je položiť z lásky svoj život, nie zachrániť si ho – dokonca za cenu zabitia toho druhého!
- Podobne túto stratégiu vystihuje **Pavol**: „*Nedaj sa premôcť zlu, ale dobrom premáhaj zlo*. (Rom 12:21 SSV)“ – víťazstvo nespočíva v záchrane života, ale v odolaní zlu – hoci aj za cenu života!

Svet je bojisko, nie hotel!

- Mnohí aj kresťania si myslia, že svet, v ktorom žijeme, je niečo ako **HOTEL**:
  - Cieľom je mať sa tu dobre a pohodlne...
  - ... a keď narazia na ťažkosti, protivenstvá, utrpenie a prenasledovanie,...
  - ... vyčítavo hľadajú k Bohu a pýtajú sa: **PREČO?**
- V skutočnosti svet, v ktorom žijeme, **nie je hotel, ani nič podobné, ale PREKÁŽKOVÁ DRÁHA**, posilňovňa, telocvičňa, cvičisko, nazvite si to, ako chcete!
  - Jeho cieľom nie je pohodlie, ani pokoj,...
  - ... ale poskytnutie dostatku prekážok, aby sme ich prekonávaním dorastali do Božieho daru synovstva a zmocnili sa ho tak!

Boh nás nebude chrániť pre zlom – ale dá nám moc nepodľahnúť a (aký paradox!) vd'aka zlu, ktorému čelíme, získať spásu!

¹⁶ *Hľa, posielam vás ako ovce medzi vlkov. Buďte teda opatrní ako hady a jednoduchí ako holubice.* ¹⁷ *Chráňte sa ľudí, lebo vás vydajú súdom, budú vás bičovať vo svojich synagógach* ¹⁸ *a pre mňa vás budú vláčiť pred vládarov a kráľov, aby ste vydali svedectvo im aj pohanom.* ¹⁹ *Ale keď vás vydajú, nestarajte sa, ako a čo budete hovoriť, lebo v tú hodinu vám bude dané, čo máte povedať.* ²⁰ *Ved' to už nie vy budete hovoriť, ale Duch vášho Otca bude hovoriť vo vás.* ²¹ *Brat vydá na smrť brata a otec dieťa. Deti povstanú proti rodičom a pripravia ich o život.* ²² *Všetci vás budú nenávidieť pre moje meno. Ale kto vytrvá do konca, bude spasený.*

(Mat 10:16-22 SSV)

Malý pohľad k predkom...

- Prví kresťania úplne samozrejme považovali mučeníctvo za vstupnú bránu do Života.
- Odmietnutie mučeníctva preto vnímali ako veľmi vážne previnenie!

Príkladom môže byť spor, ktorý sa prehnal Cirkvou v druhej polovici 3. storočia. Bolo to po skončení krvavého prenasledovania za cisára Décia. Prenasledovanie to bolokrátke, ale krvavé, prvé všeobecné, plošné prenasledovanie kresťanov v Rímskej ríši. Décius vydal nariadenie, podľa ktorého všetci obyvatelia Ríše – muži, ženy, ba aj deti – museli povinne obetovať rímskym bohom. Kto obetoval, dostal potvrdenie. Kto neobetoval, bol mučený. Ak ani potom neobetoval, bol popravený. Mnoho kresťanov zahynulo, mnohí zradili vieru a niektorí volili „strednú cestu“: podplatili sudcov a tí im vydali potvrdenku bez toho, aby tak museli obetovať modlám, alebo naopak podstúpiť mučenie a smrť, respektíve sa skrývať a žiť ako štvanci na úteku. Na pohľad elegantné riešenie. O to viac nás poskončení prenasledovania zarázia dve veci:

- Po prvé, že títo „šikovní ľudia“ sú všeobecne celou Cirkvou považovaní za „padlých“, za ľudí, ktorí zradili a preto odpadli od Cirkvi. O tom žiadna diskusia nebola. To bol fakt.

- Diskusia – a veľmi razantná – sa viedla o tom, či týchto padlých kedysi-kresťanov, ktorí sa takto vyhli prenasledovaniu, mučeniu a smrti, vôbec ešte možno prijať naspäť do Cirkvi, nezávisle na tvrdom a dlhotrvajúcom pokání, ktoré na znak ľútosti konali!

Sebavedomí mučeníci...

- **Sv. Sabas:** *„Křesťanství přijal už jako chlapec a sloužil coby hlavní zpěvák v kostele, který spravoval kněz jménem Sansala. Během pronásledování přikazovali úředníci křesťanům, aby jedli maso nabízené pohanským bohům a uctívali modly. Někteří Gótové se pokoušeli ochránit city svých křesťanských příbuzných tím, že jim podstrkovali maso, jež nepocházelo z obětí. Avšak Sabas na tyto triky nepřistoupil. Nejenom že je odmítal a radši nejedl vůbec, ale zároveň veřejně kritizoval ty, kteří se uchýlovali k podobným uskokům, jelikož tím podle něho zrazovali Krista. Ačkoliv persekutoři při této příležitosti Sabase ignorovali, o rok později neušel jejich pozornosti. Aby ochránili své rodiny a přátele, předstoupili někteří vedoucí představitelé města před císařského vyslance a křivě přísahali, že zde nežije žádný křesťan. Vtom před ně kurážně přestoupil Sabas a zvolal: „Kvůli mně přísahat nemusíte! Jsem křesťan.“ A znovu unikl potrestání, jelikož císařský úředník dospěl k názoru, že holedbavý mládenec nenapáchá ve městě žádnou opravdovou škodu. Ovšem zakrátko persekuce vyvrcholily. Nedlouho po Velikonocích přijel do města Atharidus, gótský velitel a jeho vojáci. V noci se vloupali do domu Sansaly a Sabase a odvezli kněží na vozíku. Poté co zmlátili Sabase holemi, vláčeli jeho nahé tělo trnitým křovím. Takové zacházení si horlivý mládenec vysloužil za to, že neprokazoval vojákům mnoho respektu. Následujícího rána se drzý světec svým mučitelům vysmíval. „Copak jste mě nevláčeli skrze trní? Jen si mě prohlédněte! Koukněte, zda mám poraněná chodidla! Zkontrolujte, jestli vaše klacky zanechaly na mém těle nějaké modřiny!“ Prohlédli ho a shledali, že bujarý mládeneček nemá na kůži ani škrábnutí. Sabase buď něco zázračně ochránilo, anebo zcela vyléčilo. Rozčilení vojáci rozhodli, že chlapec bude trpět mnohem víc. Vyrobili z vozíku provizorní skřípce a mučili Sabase téměř celou noc. Společnice tyranů se mu pokusily dopomoci k útěku, ale on odmítal odejít. Následující den ho přivázali za ruce k trámu. Když se nabažili mučení, nabídli své oběti něco masa ze zvířat, která obětovali svým bohům. „Tohle maso,“ prohlásil Sabas, „je stejně nečisté a hříšné jako Atharidus, který vám je poslal!“ Rozzuřený voják vrazil Sabasovi do hrudi svůj oštěp. Všichni se domnívali, že je po něm, ale mladík nebyl vůbec zraněný. Naopak se zkoprnělému útočníkovi posmíval: „Copak? Myslel sis, žeš mě zabil? Tvůj oštěp mě pouze polechtal jako přadeno vlny.“ Přestože byl Sabas opět*

zázračně ušetřen, svému osudu mučedníka přece jenom neunikl. Když se zprávy o těchto událostech donesly k Atharidovým uším, odsoudil Sabase k trestu utopením. Na břehu řeky se shromáždili vykonavatelé tohoto rozsudku. Jeden z nich navrhl, aby nechali Sabase utéct. „Je nevinný," argumentoval, „a Atharidus se o tom nikdy nedozví." Jenže odsouzenec svého zachránce pokáral a vyzýval jej, aby vykonal rozsudek. „Vidím to, co ty nevidíš," domlouval mu. „Na protějším břehu jsou lidé připravení přijmout moji duši a velebit ji. Čekají pouze na okamžik, kdy opustí moje tělo." Nato mu popravčí přivázali k ramenům prkno a drželi mládence pod vodou tak dlouho, dokud se neutopil.“

- **Sv. Apphian:** „Apphian byl dvacetiletý mládenec, jenž žil v Caesarei v domě dějepisce Eusebia. Právě on ve své knize Mučedníci z Palestiny podává svědectví z první ruky o Apphianově hrdinném mučednictví a zázraku, který se stal v okamžiku jeho skonu. V roce 303 vyhlásil císař Galerius všeobecné pronásledování křesťanů. Nařídil, že každý se musí účastnit veřejného obětování. Apphian se ve svém mladickém nadšení, posílen vírou, rozhodl vzepřít a otevřeně se této vyhlášce postavil. Eusebius píše, že se se svým plánem nikomu nesvěřil - „dokonce ani nám ne". Apphian se proplížil mezi strážemi a dostal se až na místo, kde Urban, guvernér Caesaree, nabízel svým božstvům obětinu. Zarazil ho tím, že ho popadl za paži. „Tohle nesmíme dělat!" zaburácel na shromážděný dav. „Uctívání falešných model je špatné! Přinese nám jenom zkázu!" Nato se podle Eusebia Apphiana zmocnili vojáci a tloukli ho tak dlouho, až nebyl jeho obličej k poznání. Potom mu zamkli nohy do klády a uvrhli jej do žaláře. O čtyřadvacet hodin později ho vyvlekli ven a mučili. Rozpárali mu boky, až byly vidět kosti a střeva, ale statečný jinoch se nevzdával. Kdykoliv se ho na něco zeptali, mládenec odpověděl: „Jsem služebníkem Krista!" Vojáci zapálili kusy plátna napuštěné olejem a přikládali mu je na chodidla. Ani tehdy Apphian nezakolísal ve své víře. Trýznitelé mu slíbili, že ho nechají být, když nabídne jejich bohům nějakou obětinu. „Vyzpovídám se Kristovi," prohlásil, „svému jedinému otci a Bohovi." Protože se odmítal podvolit, odsoudili ho k smrti utopením. Vojáci se těšili, až vykonají rozsudek. Zatížili Apphianovy nohy těžkými balvany a za škodolibého smíchu a jízlivých výkřiků jej vhodili do moře.“

Keď prenasledovanie pominulo...

- **Niektorí sa odoberali do „pohanského zahraničia“**, aby tam hlásali evanjelium, dúfajúc v mučenícku smrť... tak to urobil na sklonku života napr. sv. Vojtech, ktorého nakoniec pri hlásaní Evanjelia zabili starí Prusi...
- **Niektorí sa rozhodli nahradiť mučenieťvo askézou** – zapieraním sa až do krajnosti tak kládli svoj život pre Krista...
- **V Írsku sa nejaký čas rozmohlo tzv. peregrinatio**, čiže „putovanie“: „Kolumbán, a mluvil tu za mnoho ostatných „peregrinů", nehledal žádnou svatyni na zemi, ale hledal nebeskou zemi, putoval pro boží lásku. Když se vydával na cestu z Bangoru, připomínal slova, která Bůh řekl Abrahamovi, totiž pokyn, aby opustil svoji domovinu. Když keltští mniši odpovídali na totéž volání, znamenalo to, že se stávali exulanty, že se zbavili rodiny a vlastnictví, že si ze srdce a ducha vykořenili všechny vlastní touhy a přání, a především, kvůli hluboké lásce Keltů k jejich zemi, bylo pro ně nejbolestnější se stát cizinci pro svoji domovinu a odejít bez vyhlídky, že se kdy ještě vrátí na místa, kde se narodili. To znamená, řečeno slovy dobového kázání, „opustit svoji zemi a svoje místo, svoje bohatství a svoje pozemské radosti

pro Pána stvoření a odejít na dokonalé putování následující ho".“ (Esther de Waal, Svět byl stvořen celý)

- **A časom sme pochopili, že jestvuje aj „nekrvavé mučeníctvo“ lásky – vid'. napr. Matka Tereza...**

Základom je ale vždy rozhodnutie nasledovať príkaz:

¹⁶ Čo je láska, poznali sme z toho, že on položil za nás svoj život. Aj my sme povinní dávať život za bratov. (1Jo 3:16 SSV)

Mučeníctvo dnes

Je poctou pre veriacich, že poslúchajú viac Boha ako ľudí, a preto aj podstupujú mučeníctvo podľa príkladu svätých a svätíc Starého i Nového zákona

(Veritatis splendor 76)

Mučeníctvo je aj oslavou dokonalej "ľudskosti" a pravého "života" osoby, ako to dosvedčuje sv. Ignác Antiochijský slovami adresovanými veriacim Ríma, kde bol umučený pre vieru: "Odpusťte mi, bratia: nebráňte mi žiť: nechcete moju smrť... dovoľte mi dosiahnuť čisté svetlo; ak sa tam dostanem, stanem sa človekom. Dovoľte mi, aby som napodobnil umučenie môjho Boha."

(Veritatis splendor 92)

Hlásanie evanjelia a kresťanské svedectvo života v utrpení a v mučeníctve predstavujú najvyššiu formu apoštolátu Kristových učeníkov, tak ako láska k Pánu Ježišovi až po oddanie života predstavuje mimoriadny prameň plodnosti pre výstavbu Cirkvi.

(Christifideles laici 39)

Teda mučeníctvo, ktorým sa učeník stáva podobným Majstrovi, čo dobrovoľne podstupuje smrť za spásu sveta, a ako On vylieva svoju krv, Cirkvev pokladá za význačný dar a najvyšší dôkaz lásky. A hoci sa dostáva tohto daru iba málokto, predsa všetci majú byť hotoví vyznávať Krista pred ľuďmi a nasledovať ho na krížovej ceste uprostred prenasledovaní, ktoré Cirkvi nikdy nechýbajú.

(Lumen gentium 42)

